

Stro-brok of gemengd

Tekst en foto: Judith Waninge

Is een stro-brokrantsoen gezien de huidige hoge prijzen voor stro en brok nog rendabel of zijn er goede alternatieven? Als de huidige bedrijfsvoering gebaseerd is op een stro-brokrantsoen, blijkt omschakelen naar een kuil- of gemengd rantsoen nog niet zo eenvoudig. Maar het is niet onmogelijk. Niet alleen de geiten moeten omschakelen, maar ook de ondernemer.

“Een geit heeft het liefst het jaarrond een stabiel rantsoen met structuur. “Een stro-broksysteem leent zich daar uitstekend voor, maar de kostprijs is een probleem. Het is mede door de hoge brokprijs en de hoge stroprijzen wellicht nu het overwegen waard om van een stro-brokrantsoen over te stappen op een ruwvoer-rantsoen”, aldus Pieter Schoenmakers, geiten-specialist bij Boerenbond Deurne. “De kritische opbrengstprijs ligt bij een stro-brokrantsoen toch zeker een cent of 7 hoger dan bij een kuilvoerrantsoen en de verwachting is dat de

brokprijs op korte termijn zeker niet goedkoper wordt.”

Stro vervangen

Niet alle bedrijven zijn ingesteld om van een stro-brokrantsoen naar een gemengd rantsoen te gaan, wegens mechanisatie en arbeid. Voor deze bedrijven is het wellicht een optie om een gedeelte van het stro in het rantsoen te vervangen door bijvoorbeeld kuilgras, weidehooi, graszaadhooi of luzerne. Graszaadhooi is moeilijk verkrijgbaar, maar de andere producten zijn goed leverbaar.

Waar moet je als geitenhouder dan op letten? Ward Arts, specialist geitenhouderij bij Agri-firm Feed, vertelt dat een groot aantal van ‘zijn’ bedrijven die met een stro-brok-rantsoen werkten, inmiddels hebben gekozen voor een kuil-brokrantsoen. “Op korte termijn is dit het meest praktische rantsoen of tijdelijk tot de stro- en brokprijzen weer gaan dalen. Het voeren van kuil heeft als voordeel dat het een hogere voederwaarde heeft en het is goed voorhanden. Let wel op de smakelijkheid en of het goed geconserveerd is.” Een goede kuil heeft een VEM van rond 900,

ruw eiwit van 160 en een suikergehalte van 100 tot 150. Het suikergehalte is van belang voor de melkproductie en het eiwitgehalte in de melk. Nog belangrijker dan de VEM-waarde is dat de kuil goed geconserveerd is en vooral smakelijk. Een kuil die niet goed geconserveerd is, natte plekken vertoont of schimmels, veroorzaakt net als te veel eiwit in het rantsoen snel problemen met clostridium.

Gemengd rantsoen

Pieter Schoenmakers heeft een voorkeur voor een gemengd rantsoen met maïs, perspulp, aangevuld met luzerne en krachtvoer, uniforme producten waarvan de kwaliteit vrij constant is. Willen geitenhouders toch met een stro-brokrantsoen werken, dan is een goede kwaliteit stro (droog en schimmelvrij) uiterst belangrijk. Ook in de pot, want daar vreten de geiten een gedeelte van op. “Momenteel zijn er voldoende tweedehands-vijzelbakken van melkveeouders op de markt om gemengd te kunnen voeren met nauwkeurige weging”, vertelt Schoenmakers. Als alternatief voor stro is kuilgras wel een optie, maar een moeilijk product. De uniformiteit is belangrijk, maar die is moeilijk te garanderen, ook al zijn er analyseuitslagen aanwezig. Komt de kuil van een rundvee-

houder, dan moet je als geitenhouder niet alleen opletten dat er voldoende structuur en prik in zit, maar ook of het leverende bedrijf en de gebruikte mest vrij zijn van paratbc. Het gebruik van varkensdrijfmest heeft de voorkeur. Daarnaast maaien rundveehouders vaak te snel, waardoor het gras te kort in de kuil komt en de benodigde structuur mist. Volgens Armanda Boersma, specialist geitenhouderij bij ForFarmers, kan een overgang naar een gemengd rantsoen het best worden toegepast aan het eind van de lactatie. Een overgang tijdens de laatste weken van de dracht is ongewenst; op dat moment is het voor de geit belangrijk zoveel mogelijk energierijke producten op te nemen en zo slepende melkziekte te voorkomen. “Veel van de bedrijven die nu stro-brok voeren, zouden nog winst kunnen behalen door groepen te maken en/of individueel te voeren. Tijdens het afbouwen van de productie zou een bedrijf geld kunnen verdienen door gericht een andere (goedkopere) brok in te zetten. Bedrijven blijven vaak na de productietop boven de norm voeren en dat is bijzonder ongunstig voor de hoeveelheid krachtvoer per 100 kg melk en dus voor de kostprijs”, aldus Boersma. Indien men kiest voor kuilgras in plaats van stro, is een andere broksoort gewenst. Wil men dezelfde brok blijven voeren op het gehele koppel, dan kan

er voor worden gekozen om stro te voeren aan de verse en hoogproductieve dieren en gras aan de laagproductieve en duurmelkers.

Keuze per bedrijf

Het nadeel van het andere alternatief voor stro, weidehooi, is de prijs: momenteel bedraagt die ongeveer 300 euro per ton. Ook luzerne is flink aan de prijs en hierdoor geen alternatief voor stro. De angst dat stro niet meer te leveren valt is ongegrond; meerdere handelaren zeggen dat er nog voldoende voorraad is. Volgens Stouten Fourage in Bruinisse blijft de prijs van stro, die momenteel 160 tot 180 euro per ton bedraagt, zeker tot het voorjaar van 2012 constant hoog. De vraag is wat de prijs daarna gaat doen. Niet alleen het rantsoen heeft invloed op het bedrijfsresultaat, maar ook de ziektestatus, het klimaat en licht. De keuze voor een rantsoen ligt vooral aan de situatie van het bedrijf, zoals wel of geen eigen grond, een nieuwe of oude stal, de aanwezigheid van machines en arbeid en de persoonlijke voorkeur van de ondernemer. Naast de ondernemer moeten ook de geiten zelf langzaam wennen aan een nieuw rantsoen. Besparingen liggen niet alleen in het vervangen van stro in het rantsoen, ook efficiënter inzetten van brok en de soort brok kunnen winst opleveren. ✓

